

Tractament de la palatal inicial en *judici/juí* (I)

(ALDC, VIII, 1808. Un *judici*)

El mot llat. JŪDĪCIU és l'origen de *judici*, amb tractament culte, i de *juí*, amb tractament popular. Aquí només estudiem la variació de la palatal inicial *j-*, que es pot comparar amb els resultats de la inicial de *genoll* (PALDC, I, mapa 13) i de *ginjoler* (PALDC, V, mapa 616); no tindrem en compte la variació de la resta del lexema, tant si el punt de partida és *judici* com *juí*, aspecte que es pot veure al mapa 1284. La *j-* llatina de JŪDĪCIU, com la de JACOMU (> *Jaume*), ha pres en cat. un so idèntic al de *genoll* (< GENŪCULU), amb diverses realitzacions. Sembla que l'evolució degué ser *j-* > *i-* > [dʒ], [dʒ], articulació mantinguda en val. mer. i sept.

així com en parlars esparsos sobretot del cat. nord-occ.; per desafricació aquell so va passar a [ʒ], mentre que l'articulació africada ([dʒ]) es va ensordir, a partir dels segles XVI-XVII, en [tʃ], amb un sol cas de desafricació ([ʃ] *judici* 101).

Pel que fa a la pronúncia estàndard de la palatal inicial, segons la *PEOLC Fonètica* (pàg. 17) són pròpies de l'àmbit general tant la pronúncia fricativa sonora –predominant en els parlars orientals– com la pronúncia africada sonora –predominant en els parlars occidentals–, mentre que es considera no recomanable “la pronúncia africada sorda, característica dels parlars apitxats”.

